

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

155. An Sacerdos in necessitate celebrans cum vno lumine olei vel adipis,
peccet mortaliter? Et cursim necessitatis, est tantum peccatum veniale?
Et aduertitur Sacerdotem neque peccare mortaliter, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Religionis exhibetur. Ideo Sacerdos, neque ut duo peccata, neque ut circumstantiam aggravantem, eiusmodi circumstantias confiteri tenetur.

RESOL. CLIII.

An Sacrificium Missæ remittat peccata venialia ex opere operato?

Et an sit probabile Sacramentalia remittere peccata venialia? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 39.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Didacus Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 83. art. 1. concl. 6. & hanc sententiam probabilem putat, licet contrariam tanquam probabiliorem teneat Ioan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de sacrificio Missæ, q. 1. dub. 4. concl. 6. ubi sic asserit. Probabile est hoc sacrificium remittere peccata venialia ex opere operato infallibiliter, & ita docuit Fr. Gaspar de Mondrago in nostro insigni Collegio S. Gregorij Vallisoletani; sed oppositum est probabilius, nam idem videtur esse de peccatis venialibus, ac de mortalibus. Nam etsi sacrificium Crucis habeat dictos effectus ex opere operato, tamen ex voluntate divina variè per varia media applicatur; per Sacramenta enim applicatur ex opere operato, & infallibiliter, non sic verò per sacrificia. Ita la Cruz.

2. Sed ego Nugno libenter adhæreo, nam sacrificium Missæ ordinatur ad remittenda peccata, sed non potest remittere mortalia ex opere operato. Ergo solum venialia; deinde satis probabile est sacramentalia remittere venialia. Ergo à fortiori sacrificium Missæ, quia excellentius est.

RESOL. CLIV.

An ita stricte requiratur lumen accensum in Missæ Sacrificio, vel sine eo nunquam sacrificare liceat?

Imò additur quod si lumen extinguatur ante consecrationem, nec haberi possit, relinquenda sit Missa etiam si necesse esset consecrare ad dandum Viaticum moribundo.

Et an sit peccatum mortale lampadem accensam ante Sacramentum non conservare?

Et an sit solum per dimidiam horam, aut aliquid amplius sine lumine existeret Eucharistia, peccatum grave committitur?

Et quid si per integrum diem hoc Sacramentum in Ecclesie Sacrario sine lumine esset?

Et an sit præceptum, ut ante Eucharistiam in Templis semper lumen ardeat?

Et docetur, quod extat præceptum de lumine, quando deferretur Sacramentum foras.

Ex causa tamen illud etiam omitti potest, ut cum ad agrorum longè distantem deferretur, nec commodè cum lumine fieri potest? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 33; aliàs 34.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet Pater Quintana duenas in Theolog. moral. tom. 1. tract. 4. singul. 1. n. 2. ubi dicendum existimat, quòd si notabilem, seu ob graviter culpabilem Parochi, vel eius, cuius cura hæc commissæ est, negligentiam, per integrum diem, ipso sciente, & consentiente, lampas accensa non sit coram Tabernaculo; peccatum mortale ab eo committeretur: & hoc videtur dicendum, etiam remoto scandalo: quia, si hoc intercedat, non est dubium. Probat ex sententia Doctorum assertentium, ita stricte requiri lumen accensum in Missæ Sacrificio, ut sine eo nunquam sacrificare liceat, ut

loquitur Lugo de Eucharistia, disp. 30. sect. 2. n. 77. & addit ex Fagundez sententia cap. 22. in 2. Præcep. n. 19. Imò addunt aliqui, si lumen extinguatur ante consecrationem, nec haberi possit, relinquendam esse Missam, etiam si necesse esset consecrare ad dandum Viaticum moribundo. Sed cum hoc præcipue sit, ne Eucharistie Sacramentum sine lumine existat; licet simul etiam sit propter Sacrificij celebrationem; dicendum saltem erit, quòd per integrum diem hoc Sacramentum in Ecclesie Sacrario sine lumine esse, sine gravi culpa non licebit: quia defectus consuetudinem tum celebrandi cum lumine, tum illud apponendi coram Tabernaculo: & eadem reverentia digna est Eucharistia in Altaris Sacrificio oblata, ac in Sacrario custodita: & licet hæc non ita manifestè Hostia consecrata pateat, & consecratio ibi, & non hic exerceatur: at consecrationis terminus, seu effectus, à quo consecratio dignitatem suam sumit, in oblata Hostia invenitur: & excessus manifestationis, ita brevi tempore durans, vberius compensatur perseverantia per spatium vnius diei. Unde, si solum per dimidiam, aut integram horam, aut aliquid amplius, sine lumine existeret Eucharistia, peccatum grave non committeretur.

2. Sed, his non obstantibus, de tali consuetudine vniuersali dubitat Iacobus Marchantius in resol. Past. tr. 4. c. 5. q. 4. ubi sic ait: Querere verò hic potest quis, an sit etiam præceptum, ut ante Eucharistiam in templis semper lumen ardeat? Respondent aliqui, licet expressum in iure non reperitur, consuetudine tamen vniuersalem Ecclesie habere vim præcepti. Ita Victorellus, Emanuel Sa, & quidam alij. Sed hanc consuetudinem non esse ita vniuersalem, patet ex multis Ecclesiis parochialibus, maxime ruralibus: ubi propter paupertatem hæcenus non fuit solitum lumen continuum accendi. Et licet Episcopi eam consuetudinem introducere conentur variis Decretis, tamen videmus vix observari à subditis ob paupertatem. Disceptant enim illi de expensis, quorum sit eas sustinere, an Ecclesie, an decimas percipientium, an communis populi; sicque Decretorum executio vel differtur, vel non fit. Extat porò præceptum de lumine, quando deferretur Sacramentum foras, cap. Sane de celebrat. Missar. Ex causa tamen illud etiam omitti potest, ut cum ad agrum longè distantem deferretur, nec commodè cum lumine fieri potest. Ita Marchantius. Verum ego opinioni P. Quintana duenas adhæreo.

RESOL. CLV.

An Sacerdos in necessitate celebrans cum vno lumine olei vel adipis peccet mortaliter?

Et cursum notatur, quod celebrare vnica candela cerea ex causa necessitatis est tantum peccatum veniale.

Et aduertitur Sacerdotem neque peccare mortaliter, si celebret Missam in Altari, in quo imago Crucis non existit? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Riccius p. 3. decis. 213. Sup. hoc in num. 1. Fagundez tract. 1. lib. 3. cap. 23. n. 17. Reginaldus tom. 2. lib. 29. cap. 9. n. 196. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 81. sect. 6. Fernandez in exam. Theol. p. 3. c. 5. §. 13. n. 12. Villalobos in sum. p. 1. tr. 8. diff. 26. num. 4. Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 233. cap. 3. num. 26. Molfesius tom. 1. tract. 3. cap. 12. n. 57. & alij.

2. Sed negatiuam sententiam probabilem putat Zanard. in direct. Theol. part. 1. de sacrif. Missæ c. 14. in fin. Pitig. in 4. tom. 1. disp. 13. q. 2. art. 3. Nugnus in 3. p. q. 83. art. 3. dub. 5. fol. mibi 509. col. 1. Graff. p. 2. lib. 2. c. 43.

Seq. verf. cñ eodem Fagundez hic citato tantū, in tom. 3. tr. 1. Refol. 1. §. Et tandē.

Sup. hoc præcepto infra in tr. 2. Ref. 33. cursum in fine §. Verum. & magis latè in alio §. eius annot.

Sup. hoc infra in Refol. 184. §. Nota tamen.

c. 43. n. 1. Azorius p. 1. lib. 8. cap. 18. q. 15. & Homobonus de exam. Eccl. p. 1. tr. 4. cap. 15. q. 143. qui etiam tenet Sacerdotem, neque peccare mortaliter, si celebret Missam in altari, in quo imago Crucis non existit, & citat multos, quibus adde Villalobos in sum. part. 1. tract. 8. diffie. 26. n. 6.

Sup. hoc in fine Ref. seq. & infra in Ref. 157. §. 1. post mediū, vers. Et quidem.

3. Nota etiam, quod celebrare cum vnica candelam cerea ex casu necessitatis, putauit Nugnus ubi sup. esse tantum peccatum veniale.

RESOL. CLVI.

Virum Sacerdos in casu necessitatis, secluso etiam scandalo, possit celebrare cum lumine olei?
Et an ob causam non tamen grauem valde celebrari possit cum vno cereo, vel igne ardente in oleo, aut seuo, modo scandalum absit? Ex part. 2. tractat. 14. Refol. 67.

Sup. hoc in Ref. præterita.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Henricus lib. 9. de Missa, cap. 26. n. 4. & cap. 29. n. 7. vbi ex consuetudine à tempore Apostolorum introducta, & ex autoritate multorum Patrum, probat vsum celebrandi cum lumine cerei igniti, & in hanc sententiam inclinat Bellarm. lib. 2. de Missa, c. 14.

2. Sed ego existimo in graui necessitate, & secluso scandalo, & contemptu, non esse mortale peccatum celebrare cum lucerna ex oleo, quia olim in Sanctuario lampades in cultum Dei ardebant, vt ait D. Thom. in part. 2. q. 101. art. 1. ad secundum, & ita Sacerdotem celebrantem non damnarem, ait Suarez in 3. part. tom. 3. diff. 81. §. 6. quem postea sequitur Fagundez de præc. Eccl. tract. 1. lib. 3. c. 3. n. 17. licet addant, hoc ante factum, non esse consulendum.

3. Sed ego in tali necessitate constitutus, si non adesset aliorum scandalum, cum lumine olei celebrarem. Vide supra q. 45. & mecum sentit Reginaldus in praxi, tom. 2. lib. 29. cap. vlt. p. 3. §. 6. n. 196. Filliuc. tom. 1. tr. 5. c. 4. n. 126. & nouissimè Layman. lib. 5. tr. 5. c. 6. n. 17. vbi ita ait. [Licet communi Ecclesiarū consuetudine receptum sit, vt lumen sit geminum, & in cera, ob causam tamen, etiam non valde grauem, celebrari possit cum vno cereo, vel igne ardente in oleo, aut seuo, modo scandalum absit.] Ita ille.

Sup. hoc in §. vlt. Refol. præterita, & infra in Ref. seq. §. 1. post mediū, à vers. Et quidem.

RESOL. CLVII.

An si Minister extinguat candelam à parte Epistola ante finitum Euangeliū S. Ioannis, peccet venialiter?
Et inferitur nullum esse peccatum celebrare extra necessitatem cum vno lumine, vel ad suum esse tantum peccatum veniale.

Et cursim docetur preces pro preparatione Missæ non esse dicendas ante Missam de Requiem, eo quod omitti debent, quia Psalmi habent Gloria Patri, qui quid solemnitate, & suauitate habent.

Et an in predictis Missis de Requiem omitti debeant oscula crucis in amictu, stola, & manipulo induendis; tum quia prohibentur in Missa solemnī, tum quia non osculatur Sacerdos librum in Missa defunctorum, nec Minister osculatur ampullas, quas celebranti porrigit. Ex part. 10. tract. 12. & Misc. 2. Refol. 20.

§. 1. Affirmatiuè respondet Franciscus de Nigro de Ordine celebrandi Missam, part. 3. §. 11. q. 3. vbi sic ait: Quæres, an sit peccatum, saltem veniale extinguere candelam ex parte Epistolæ, antequam explicet Euangelium S. Ioannis? Aliqui Ministri; vel auari, vel pigri extinguunt alteram candelam:

Sed vt ait P. Trimarchi peccat saltem venialiter (modo non reperitur in iis crassa ignorantia) quia Pij V. Constitutione vetitum est in celebratione Missæ alias vsurpare cærimonias, nisi quæ eius mandato præscriptæ sunt, atque editæ. Ita ille. Sed cum in medio Euangelij S. Ioannis, Clerici solent extinguere dictum lumen, vt possint postea statim alterum extinguere, ne Sacerdos cogatur illos expectare: ideo puto in tali casu nullum adesse peccatum veniale, quia parum pro nihilo reputatur: nec Bulla Pij transgreditur, vt vult Nigrus. Et quidem si aliqui penes Leandrum de Sacram. tom. 2. tract. 8. diff. 7. quæst. 10. asserunt, nullum esse peccatum celebrare extrâ necessitatem cum vnico lumine; vel ad summum, vt vult Hurtadus, Fagundez, & alij, quos citat, & sequitur Leandrus loco citato; esse tantum peccatum veniale, certè durum videtur dicere cum Nigro, Clericum, qui extinguit lumen à parte Epistolæ, non adhuc finitio Euangelio S. Ioannis, peccare venialiter.

2. Nota hic obiter dictum de Nigro ubi supra §. 12. num. 1. asserere, Preces pro preparatione Missæ non esse dicendas ante Missam de Requiem, & quod omitti debet, tum quia prohibentur dici ab Episcopo ante Missam defunctorum, ex Cerem. p. q. lib. 2. §. 2. cap. 26. & 28. tum quia Psalmi habent Gloria Patri, quod nescio quid solemnitate & suauitate habent, ille. Gauantus in Rubrica Missalis, part. 1. tit. 3. n. 1. asserit, dictas Preces omitti posse, sed non debere, vt vult Nigrus; & communiter dicuntur. Item etiam Nigrus ubi supra num. 2. sic ait: Quæres, an omitti debeant oscula crucis in Amictu, Manipulo & Stola induendis? Probabile est, quod omitti debeant; tum quia prohibentur oscula rerum in Missa solemnī, tum quia non osculatur Sacerdos librum in Missa defunctorum, nec minister osculatur ampullas, quas celebranti porrigit. Sic ille. Sed communiter contrarium obseruatur, & tenet Gauantus loco citato.

RESOL. CLVIII.

An Sacerdos peccet mortaliter celebrando Missam sine Ministro, ne careat Missa in die festo, vel prius moribundo Viaticum, aut quid aliud simile? Ex p. 2. tract. 14. Refol. 43.

§. 1. Affirmatiuè respondet Fernandez in exam. theol. mor. p. 3. c. 5. §. 4. n. 8. Barthol. ad Alex. in gelo in exam. Confess. dial. 5. §. 401. quem postea sequitur est Bonacina de Sacram. disp. 4. quæst. 2. n. 3. punct. 9. num. 33.

2. Sed ego puto non peccare, & ideo in magna necessitate, qualis est diei festi, aut dandi moribundo Viaticum, vel quid simile, celebrationem Missæ sine ministro licitam esse censeo. Ita Villalobos in summa, part. 1. tract. 5. diffie. 34. n. 2. Pitigianus in summa, part. 2. dub. 23. n. 69. & Syluius 3. p. 9. §. 1. art. 5. aliter ita facientem non damnare. Vide Fagundez in exam. Eccl. lib. 3. cap. 21. n. 6. Homobonus de Bonis in exam. Eccl. part. tract. 4. cap. 15. quæst. 146. & alios.

RESOL. CLIX.

An possit excusari consuetudo celebrandi Missam sine Ministro, vt in Germaniæ locis?
Et supponitur iure Ecclesiastico necessarium esse Ministrum in celebratione Missæ præter Sacerdotem.
Et notatur licitum esse Sacerdoti celebrare sine Ministro.